

Γιατί οι Έλληνες πίνουν το ακριβότερο γάλα στην Ευρώπη

26/Ιουλ/2012 09:45

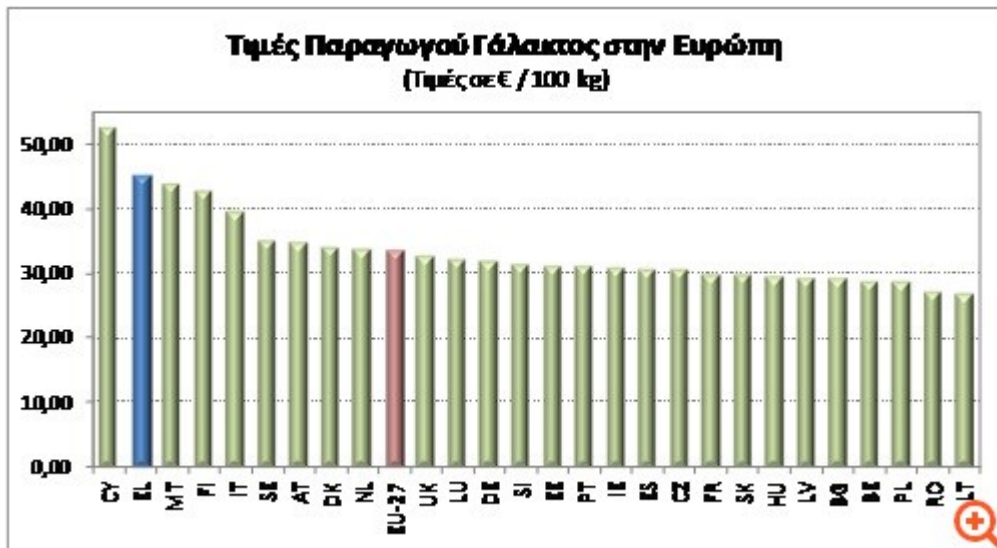
Του Βασίλη Γεώργα

Θύματα του ελλιπούς ανταγωνισμού και του κρατικού προστατευτισμού που εξακολουθούν να απολαμβάνουν στην Ελλάδα οι παραγωγοί και οι γαλακτοβιομηχανίες, στο όνομα της ανύπαρκτης ανταγωνιστικότητας του ελληνικού γάλατος, είναι οι Έλληνες καταναλωτές που υποχρεώνονται να πληρώνουν μέχρι και 70% υψηλότερες τιμές από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους για να αγοράσουν ένα λίτρο γάλα.

Η αλυσίδα της ακρίβειας που ξεκινά από τους αγελαδοτρόφους και τις βιομηχανίες και φτάνει μέχρι τα ράφια των σουπερ μάρκετ, όχι μόνο δεν έχει αποδυναμωθεί από την «εσωτερική υποτίμηση», αλλά χρόνο με το χρόνο δίνει όλο και πιο ισχυρά τους κρίκους της, με αποτέλεσμα οι τιμές να καλπάζουν σταθερά τα τελευταία χρόνια έχοντας οδηγήσει ένα λίτρο νωπού γάλακτος 3,5% να πωλείται από 1,15 έως 1,57 ευρώ όταν στο Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελβετία και αλλού, το ίδιο προϊόν κοστίζει αρκετά κάτω από 1 ευρώ.

Οι πιο καλοπληρωμένοι παραγωγοί στην Ευρώπη

Ο πρώτος κρίκος της αλυσίδας, οι Έλληνες παραγωγοί αγελαδινού γάλακτος, είναι από τους πλέον ευνοημένους καθώς πληρώνονται την ακριβότερη τιμή στην Ευρώπη αμέσως μετά τους Κύπριους, σχεδόν 43% περισσότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Πηγή: DG Agri

Στην Ελλάδα την τελευταία διετία οι τιμές του αγελαδινού γάλακτος έχουν ανέβει περίπου κατά 24% (Μάιος 2010-Μάιος 2012) και σύμφωνα με τα στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Γάλακτος η μέση τιμή πώλησης διαμορφώνεται αυτή την περίοδο στα 45,1 λεπτά το λίτρο (από 41,2 λεπτά το λίτρο πέρυσι το Μάιο), ενώ τον Φεβρουάριο είχε φτάσει και τα 47,2 λεπτά το λίτρο.

Την ίδια στιγμή στην Ευρώπη η μέση τιμή βρίσκεται στα 31,6 λεπτά το λίτρο με τη λιανική τιμή στα 80-90 λεπτά. Ο ρυθμός αύξησης της τιμής παραγωγού στην Ελλάδα είναι μάλιστα υπερδιπλάσιος από τον μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 όπου οι χονδρικές τιμές έχουν ανατιμηθεί κατά 10% την ίδια περίοδο.

Παράγοντες που παρακολουθούν την εξέλιξη της αγοράς γαλακτοκομικών αποδίδουν την αύξηση της χονδρικής τιμής στην μεγάλη υποχώρηση του όγκου παραγωγής που έχει συντελεστεί τα τελευταία χρόνια σε συνδυασμό με την σημαντική αύξηση που γνωρίζει η ζήτηση ελληνικού γάλακτος.

Η ετήσια παραγωγή στην Ελλάδα υποχωρεί με ρυθμό 3-5% τα τελευταία χρόνια και έχει μειωθεί σήμερα στα επίπεδα των 600.000 τόνων όταν η ποσόστωση που απολαμβάνει η χώρα μας φτάνει τους 850.000 τόνους. Παράλληλα την τελευταία δεκαετία ο αριθμός των κτηνοτρόφων που απασχολούνται επαγγελματικά με την παραγωγή γάλακτος έχει συρρικνωθεί δραματικά (σ.σ. και λόγω της μεγέθυνσης των μονάδων) και από τους 11.000 το 2001 φτάνει τους 3.100.

Μεγάλη επίδραση στις τιμές παραγωγού έχουν ασκήσει και άλλοι παράγοντες όπως είναι η μείωση της ποσότητας του εισαγόμενου αγελαδινού γάλακτος στη χώρα μας εξαιτίας της έλλειψης εμπιστοσύνης προς τους Έλληνες εισαγωγείς και των προβλημάτων ρευστότητας, αλλά και η προσθήκη της παραγωγικής μονάδας της Friesland Hellas η οποία από την 1η Σεπτεμβρίου 2011 ξεκίνησε να συλλέγει ελληνικό γάλα για να εμφιαλώσει το υψηλής παστερίωσης γάλα NOYNOY Family.

Η διακύμανση των ελληνικών τιμών παραγωγού επηρεάζεται και από την τάση των αντίστοιχων ευρωπαϊκών τιμών, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής γιαουρτιού παράγεται από εισαγόμενο γάλα. Όταν οι ευρωπαϊκές τιμές είναι χαμηλές, οι Έλληνες αγελαδοτρόφοι διαμαρτύρονται ότι πιέζονται από της γαλακτοβιομηχανίες οι οποίες πραγματοποιούν μεγάλες εισαγωγές, ενώ όταν οι τιμές ανεβαίνουν στο εξωτερικό οι παραγωγοί ανεβάζουν και τις εγχώριες τιμές.

Παρότι πάντως οι Έλληνες κτηνοτρόφοι απολαμβάνουν σημαντικά υψηλότερες τιμές σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη, το περιθώριο κέρδους που έχουν δεν είναι το ίδιο υψηλό. Το εκτιμώμενο όφελος περιορίζεται δραστικά από το υψηλό κόστος των πρώτων υλών και της ενέργειας, αλλά και από το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές διάσπαρτες μικρές παραγωγικές μονάδες που δεν μπορούν να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας.

Η βιομηχανία κρύβει τις αδυναμίες της

Στη βιομηχανία ο ανταγωνισμός είναι ουσιαστικά άγνωστη λέξη. Ακόμη και μετά το σκάνδαλο με τους «κουμπάρους» και τους ελέγχους της Επιτροπής Ανταγωνισμού που έφεραν στο φως πρακτικές καρτέλ, ο κρατικός προστατευτισμός και η σχετικά περιορισμένη και ελεγχόμενη εσωτερική αγορά, δεν «επιτρέπει» την ευελιξία στις τιμές.

Ακόμη και η είσοδος στην αγορά προϊόντων γάλακτος ιδιωτικής ετικέτας από όλες σχεδόν τις μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και μάλιστα σε τιμές που αρχίζουν από 0,80 ευρώ και δεν ξεπερνούν το 1 ευρώ δεν φαίνεται να πίεσαν τις μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες ώστε να μειώσουν τις τιμές των προϊόντων τους ή να σταματήσουν τις διαρκείς ανατιμήσεις.

Ο πόλεμος για τις θέσεις στο ψυγείο και στα μερίδια αγοράς δεν έχει τα αποτελέσματα που θα περίμενε κανείς. Το γάλα πωλείται από τον παραγωγό προς 45 λεπτά και φτάνει στο ποτήρι του καταναλωτή σε τιμές από 1,10 έως 1,57 ευρώ για τα επώνυμα προϊόντα. Στις ενδιάμεσες διαδρομές του από την κτηνοτροφική μονάδα ως το σούπερ μάρκετ φορτώνεται με κόστος που μάλλον δεν δικαιολογείται εάν συγκρίνει κάποιος τις τελικές τιμές προϊόντων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Έτσι ενώ στη Γερμανία και σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες ο παραγωγός πουλάει 0,33 ευρώ το λίτρο, ο καταναλωτής αγοράζει το τελικό προϊόν σε τιμές έως 0,83 ευρώ το λίτρο, δηλαδή 150% ακριβότερα. Αντίθετα στην Ελλάδα όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Παρατηρητηρίου Τιμών της Υπηρεσίας Εποπτείας της Αγοράς (Υπ. Ανάπτυξης), ο παραγωγός πουλάει προς 0,45 ευρώ το λίτρο και ο Έλληνας καταναλωτής αγοράζει μέχρι και 1,56 ευρώ, δηλαδή σχεδόν 250% ακριβότερα.

Από το γεγονός και μόνο πως μεγάλες γαλακτοβιομηχανίες της χώρας «παράγουν» ζημιογόνα αποτελέσματα ή επιχειρούν να συγχωνευθούν (βλέπε Vivartia-MEBΓΑΛ) αλλά παρά ταύτα δεν ανοίγουν το παιχνίδι του ανταγωνισμού στο ράφι, γίνεται σαφές πως σε πολλές περιπτώσεις

αδυνατούν να απορροφήσουν τις επιβαρύνσεις, οι οποίες προέρχονται είτε από την αύξηση της έμμεσης φορολογίας (ΦΠΑ), είτε από το κόστος των πρώτων υλών, είτε από άλλα κοστολογικά στοιχεία όπως είναι το κόστος συλλογής και διανομής αλλά και το υψηλό κόστος των επιστροφών από τα σούπερ μάρκετ.

ΤΙΜΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΓΑΛΑΝΟΠΙΟ			
ΠΡΟΪΟΝ	ΙΟΥΝΙΟΣ 2011	ΙΟΥΝΙΟΣ 2012	ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)
ΕΠΙΟΝΥΜΑ			
ΓΑΛΑ ΦΡΕΣΚΟ ΕΠΙΛΕΙΜΜΕΝΟ ΕΛΑΦΡΥ ΟΛΥΜΠΙΟΣ 2LT	2,65	2,94	10,82%
ΓΑΛΑ ΦΡΕΣΚΟ ΕΠΙΛΕΙΜΜΕΝΟ ΟΛΥΜΠΙΟΣ 2LT	2,65	2,94	10,82%
ΓΑΛΑ ΦΡΕΣΚΟ ΕΠΙΛΕΙΜΜΕΝΟ ΕΛΑΦΡΥ ΟΛΥΜΠΙΟΣ 1LT	1,39	1,50	7,80%
ΓΑΛΑ ΦΡΕΣΚΟ ΕΠΙΛΕΙΜΜΕΝΟ ΟΛΥΜΠΙΟΣ 1LT	1,39	1,50	7,80%
ΓΑΛΑ ΕΛΑΦΡΥ 1,5% ΝΟΥΝΟΥ FAMILY 1,5LT	1,78	1,90	7,04%
ΓΑΛΑ ΠΛΗΡΕΣ 3,5% ΝΟΥΝΟΥ FAMILY 1,5LT	1,78	1,90	7,04%
ΓΑΛΑ 10 ΠΛΗΡΕΣ ΦΑΓΕ 1LT	1,43	1,50	5,03%
ΓΑΛΑ 10 ΔΙΕΤ ΦΑΓΕ 1LT	1,45	1,51	4,01%
ΓΑΛΑ ADVANCE ΔΕΛΤΑ ΠΑΙΔΙΑ 1LT	1,57	1,63	3,61%
ΓΑΛΑ ΖΩΗΣ ΕΛΑΦΡΥ ΟΛΥΜΠΙΟΣ 1L	1,52	1,57	3,40%
ΓΑΛΑ ΖΩΗΣ ΠΛΗΡΕΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ 1LT	1,52	1,57	3,40%
ΓΑΛΑ ΕΛΑΦΡΥ 1,5% ΔΕΛΤΑ 2LT	2,18	2,24	3,13%
ΓΑΛΑ FAMILY LIGHT ΝΟΥΝΟΥ 1LT	1,30	1,34	2,82%
ΓΑΛΑ ΠΛΗΡΕΣ FAMILY ΝΟΥΝΟΥ 1LT	1,30	1,34	2,82%
ΓΑΛΑ ΕΛΑΦΡΥ 1,5% ΔΕΛΤΑ 1LT	1,12	1,15	2,68%
ΓΑΛΑ ΠΛΗΡΕΣ 3,5% ΔΕΛΤΑ 1LT	1,12	1,15	2,68%
ΓΑΛΑ ΠΛΗΡΕΣ 3,5% ΔΕΛΤΑ 2LT	2,18	2,22	2,15%
ΓΑΛΑ ΝΟΥΝΟΥ FAMILY 0% 1LT	1,60	1,61	0,62%
ΓΑΛΑ ΜΙΜΙΜΙΚ ΕΛΑΦΡΥ ΔΕΛΤΑ 1,5LT	2,28	2,27	-0,33%
ΓΑΛΑ ΜΙΜΙΜΙΚ ΠΛΗΡΕΣ ΔΕΛΤΑ 1,5LT	2,28	2,27	-0,33%
ΓΑΛΑ ΜΙΜΙΜΙΚ 1,5% ΔΕΛΤΑ ΜΠΟΥΚΑΛΙ 1LT	1,57	1,55	-1,17%
ΓΑΛΑ ΜΙΜΙΜΙΚ 3,5% ΔΕΛΤΑ ΜΠΟΥΚΑΛΙ 1LT	1,57	1,55	-1,17%
ΓΑΛΑ ΝΟΥΝΟΥ CALCI PLUS 1LT	2,27	2,24	-1,50%
ΓΑΛΑ ΠΛΗΡΕΣ 3,5% ΔΟΛΟΦΗ 1LT	1,29	1,24	-4,08%
ΜΑΡΚΕΤΗΣ ΕΙΔΙΚΤΑΣ			
ΓΑΛΑ ΥΨ. ΠΑΣΤΕΡΙΩΣΗΣ ΕΛΑΦΡΥ 1LT AB	0,89	0,93	4,49%
ΓΑΛΑ ΥΨ. ΠΑΣΤΕΡΙΩΣΗΣ ΠΛΗΡΕΣ 1LT AB	0,89	0,93	4,49%
ΓΑΛΑ ΜΑΡΑΤΑ LIGHT 1,5% ΥΨ. ΠΑΣΤ. ΓΕΡΜ 1L	0,89	0,92	3,37%
ΓΑΛΑ ΜΑΡΑΤΑ ΠΛΗΡΕΣ 3,5% ΥΨ. ΠΑΣΤ. ΓΕΡΜ 1L	0,89	0,92	3,37%
ΓΑΛΑ ΥΨΗΛΗΣ ΠΑΣΤΕΡΙΩΣΗΣ LIGHT 1,5 % CARREFOUR 1LT	0,83	0,85	2,41%
ΓΑΛΑ ΥΨΗΛΗΣ ΠΑΣΤΕΡΙΩΣΗΣ ΠΛΗΡΕΣ CARREFOUR 3,5% 1LT	0,83	0,85	2,41%
ΓΑΛΑ ΦΡΕΣΚΟ ΠΑΣΤΕΡΙΩΜΕΝΟ 1,5% CARREFOUR 1LT	0,81	0,82	1,23%
ΓΑΛΑ ΦΡΕΣΚΟ ΠΑΣΤΕΡΙΩΜΕΝΟ 3,5% CARREFOUR 1LT	0,83	0,82	-1,20%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ			3,39%

Το «κόλπο» με το φρέσκο γάλα των 5 ημερών

Ωστόσο το μεγάλο «δώρο» που έχουν κάνει διαχρονικά οι Κυβερνήσεις στις ελληνικές γαλακτοβιομηχανίες και τους γαλακτοπαραγωγούς με πρόσχημα την στήριξή τους για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους, και με αντάλλαγμα την προστιθέμενη αξία στην οικονομία και τις θέσεις εργασίας που προσφέρουν, είναι το θεσμικό πλαίσιο σε ότι αφορά το «φρέσκο» και το μακράς διαρκείας γάλα.

Στην Ελλάδα, με βάση τη νομοθεσία, θεωρείται «φρέσκο» το προϊόν που έχει διάρκεια ζωής πέντε ημερών, όταν στην υπόλοιπη Ευρώπη το παστεριωμένο γάλα διατηρείται κατά μέσο όρο 7-10 ημέρες.

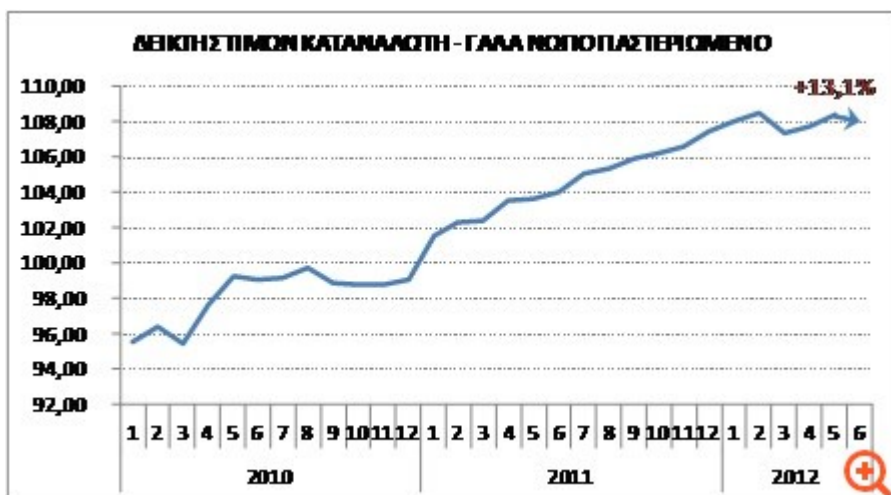
Με τον τρόπο αυτόν προστατεύεται η εγχώρια κτηνοτροφία από τις εισαγωγές αλλά και η βιομηχανία, επειδή το διάστημα των πέντε ημερών δεν αρκεί ώστε να υπάρξουν εισαγωγές έτοιμων προϊόντων. Καθίσταται έτσι απαγορευτική η εισαγωγή προϊόντων ξένων γαλακτοβιομηχανιών από τα σούπερ μάρκετ σε τιμές που θα ήταν εκ των πραγμάτων πιο συμφέρουσες για τον καταναλωτή, όπως συμβαίνει στα γάλατα μακράς διάρκειας.

Παράγοντες της αγοράς σημειώνουν πως μια πιθανή επιμήκυνση της ζωής του γάλακτος θα επέτρεπε την εισαγωγή από άλλες χώρες και θα διευκόλυνε την ανάπτυξη των ιδιωτικής ετικέτας προϊόντων των σούπερ μάρκετ, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό και σε επίπεδο τιμών.

Αύξηση 13% σε μια διετία

Έτσι η Ελλάδα είναι σήμερα η ακριβότερη χώρα στην Ευρώπη των 27 στη λιανική τιμή του γάλακτος, κάτι που αποτυπώνεται και στον Δείκτη Ισότητας Αγοραστικής Δύναμης Καταναλωτή (Purchasing Power Parity Index-PPPI) της Eurostat.

Οι τιμές δε, αυξάνονται διαρκώς τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή στην κατηγορία “Γάλα Νωπό Παστεριωμένο” κατέγραψε αύξηση 3,9% για τον μήνα Ιούνιο 2012 σε σύγκριση με τον Ιούνιο 2011, ενώ αθροιστικά τα τελευταία δύο, χρόνια ο δείκτης καταγράφει άνοδο της τάξεως του 13,1%.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Αν πρέπει να επισημανθεί κάτι στην υπόθεση των υψηλών τιμών στο γάλα είναι πως η ιδιότυπη προστασία που απολαμβάνουν οι παραγωγοί και οι βιομηχανίες από το κράτος, παρότι έχει ως ελατήριο την καλή πρόθεση να ενισχυθεί η εγχώρια παραγωγή και να καλυφθούν όχι μόνο οι εσωτερικές ανάγκες αλλά και να δημιουργηθεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ακόμη και για

εξαγωγές, έχει οδηγήσει σε ανταγωνιστικό εφησυχασμό και εν τέλει σε μαρασμό την εγχώρια βιομηχανία γάλακτος η οποία όχι μόνο μειώνει την παραγωγή της ραγδαία, αλλά οδηγεί σε ζημιογόνες χρήσεις ακόμη και τους ισχυρότερους παίκτες του κλάδου.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)